

Sygn. akt III CO 492/22

POSTANOWIENIE

Dnia 8 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Widło

w sprawie z powództwa S. M.
przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w S.
o zadośćuczynienie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 8 września 2022 r.,
na skutek przedstawienia przez Sąd Okręgowy w S.
akt o sygn. I C [...],
celem przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu

odmawia przekazania sprawy.

UZASADNIENIE

W sprawie z powództwa S. M. przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w S., sygn. akt I C [...], złożonej w Sądzie Okręgowym w S. powód wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 800.000 złotych zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami, wniósł o przekazanie sprawy innemu sądowi do rozpoznania z uwagi na fakt, że w tym samym dniu zostało złożone przez powoda powództwo o zadośćuczynienie przeciwko - Prezesowi Sądu Okręgowego w S.. Wniosek ten strona powodowa uzasadniła potrzebą zapewnienia bezstronności Sądu w rozpoznaniu sprawy oraz okolicznością, iż sam fakt rozpoznania sprawy przez Sędziów Sądu Okręgowego w S. powoduje w ocenie strony zasadne wątpliwości dotyczące realnego wpływu na swobodę

orzekania, a co najmniej stwarza przekonanie (choćby mylne) o braku warunków do rozpoznania sprawy w danym sądzie w sposób obiektywny.

Na tej podstawie Postanowieniem z dnia 14 grudnia 2021 roku Sąd Okręgowy w S. na podstawie art. 44¹ k.p.c. wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazane sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, mając, na względzie dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego ze względu na równoczesne wytoczenie przez powoda powództwa o zadośćuczynienie przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w S. w sprawie o sygnaturze akt I C [...]. W uzasadnieniu wskazano, że Prezes Sądu pełni nadzór administracyjny i jest zwierzchnikiem nad podległymi mu sędziów.

Sąd Najwyższy zaważył, co następuje.

Zgodnie z treścią art. 44¹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. O przekazanie sprawy może wystąpić sąd właściwy (§ 2).

W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2018 r., III KO 54/18 wskazano, że przez "dobro wymiaru sprawiedliwości" należy rozumieć potrzebę ukształtowania w opinii społecznej przekonania o obiektywnym działaniu sądów i zachowaniu bezstronności w rozpoznaniu każdej sprawy. Z uwagi na wyjątkowy charakter instytucji przekazania, stanowiącej odstępstwo od zasady rozpoznawania sprawy przez sąd właściwy, niedopuszczana jest wykładnia rozszerzająca. Nie ulega ponadto wątpliwości, chociażby ze względu na przykładowo wskazany w powołanym przepisie "względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego", że omawiana przesłanka powinna być oceniana w odniesieniu do sądu jako takiego, do zbiorowości sędziów danego sądu, a nie do konkretnego sędziego. Podkreślić należy konieczność rozsądnego oceniania odbioru bezstronności sądu w danej sprawie i w danej społeczności. Zastrzeżenia dotyczące bezstronności imiennie oznaczonych sędziów nie są wystarczającą podstawą do przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

O ile strona powyższe wątpliwość co do charakteru relacji składu sędziowskiego rozpoznającego sprawę z przeciwnikiem procesowym może skorzystać z wniosku o wyłączenie sędziego (art. 50 w zw. z art. 49 k.p.c.). Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w postanowieniu z 4 lipca 2013 r. (V KO 46/13, nie publ.) dobro wymiaru sprawiedliwości polega na rozpoznaniu sprawy, tam, gdzie tylko jest to możliwe, bez przewlekania procesu i ulegania obstrukcji procesowej ani uwzględniania pism stron wysuwających pod adresem sędziów rozmaite, oparte na subiektywnym przekonaniu zarzuty. Ocena przesłanki zagrożenia dobra wymiaru sprawiedliwości nie powinna prowadzić do nieuprawnionych i zbyt daleko idących wniosków.

Z uzasadnienia postanowienia o wystąpieniu do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c., wynika, że powodem przekazania ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości są wątpliwości jakie mogą się pojawić w związku z faktem, że sprawę będzie rozpoznawał sąd, którego Prezes jako reprezentant statio fisci Skarbu Państwa został pozwany w innej sprawie przez tego samego powoda o zadośćuczynienie. Sama w sobie okoliczność, że sprawę o zadośćuczynienie przeciwko innemu statio fisci Skarbu Państwa – Zakładowi Karnemu w S. będzie prowadził Sąd Okręgowy w S. nie uzasadnia w żaden sposób przekazania sprawy ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości. Okoliczność, że Prezes Sądu Okręgowego jako reprezentant statio fisci Skarbu Państwa został pozwany w innej sprawie a sprawuje nadzór administracyjny w sądzie i jest przełożonym służbowym sędziów nie wpływa na sferę niezawisłości i bezstronności bez wskazania konkretnych okoliczności, które mogły by wskazywać, że ta niezawisłość albo bezstronność została naruszona. Nie można uznać, że istnieje swoiste domniemanie braku niezawisłości czy bezstronności z tego tytułu, zwłaszcza, że przedmiotowa sprawa dotyczy innego pozwanego statio fisci Skarbu Państwa to jest Zakładu Karnego a nie Sądu Okręgowego.

Samo formułowanie przez stronę tych wątpliwości nie jest wystarczające.

Z tych względów, wobec niewykazania podstaw uzasadniających przyjęcie, iż dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga przekazania sprawy do rozpoznania

innemu sądowi, Sąd Najwyższy na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. orzekł jak w postanowieniu.

[as]